

DECIZIE

27 iulie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Valentina Clevadî
Ala Cobăneanu
Oleg Sternioală
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Întreprinzător Individual „Mînăscurtă Constantin”, reprezentat de avocatul Ion Dodon,

în pricina civilă la cererea lichidatorului Firmei de Producție și Comerț „M.C.U.- Conservice” Societate cu Răspundere Limitată, Selevestru Irina cu privire la validarea popririi cu încasarea sumei de la terțul poprit Întreprinzător Individual „Mînăscurtă Constantin”,

împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 26 aprilie 2016, prin care a fost admisă cererea de validarea a popririi înființată de lichidatorul Firmei de Producție și Comerț „M.C.U.- Conservice” Societate cu Răspundere Limitată, Selevestru Irina,

c o n s t a t ă :

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău nr. 2i-269/15 din 11 mai 2015 a fost admisă spre examinare cererea introductivă cu privire la intentarea procesului de insolabilitate față de FPC „M.C.U. – Conservice” SRL, cu sediul în mun. Chișinău, str. Transnistria 4, c/f 1003600108577, fiind desemnată în calitate de administrator provizoriu Selevestru Irina.

Ulterior, prin hotărârea Curții de Apel Chișinău nr. 2i-269/15 din 10 noiembrie 2015, a fost inițiată procedura simplificată a falimentului cu dizolvarea FPC „M.C.U.-Conservice” SRL cu sediul în mun. Chișinău, str. Transnistria 4, c/f 1003600108577, în calitate de lichidator fiind desemnată Selevestru Irina.

La 18 februarie 2016, lichidatorul FPC „M.C.U.-Conservice” SRL, Selevestru Irina a înaintat instanței de insolabilitate o cerere împotriva terțului poprit ÎI „Mînăscurtă Constantin” prin care a solicitat validarea popririi cu încasarea de la terțul poprit în masa debitoare a FPC „M.C.U.-Conservice” SRL a datoriei în mărimea totală de 142 037,21 lei, precum și a taxei de stat în contul statului.

În motivarea cererii a invocat că în urma analizei activității economice a debitorului s-a constatat că ÎI „Mînăscurtă Constantin” deține o datorie față de FPC „M.C.U.-Conservice” SRL, pentru perioada 03 martie 2011-10 noiembrie 2015, în mărime de 139 317,65 lei, conform facturii fiscale JJ0252002 din 29 aprilie 2011.

Se menționează că la 14 ianuarie 2016, lichidatorul a remis în adresa ÎI „Mînăscurtă Constantin” somație privind poprirea datoriei, prin care a solicitat achitarea datoriei în mărime de 139 317,65 lei în termen de 10 zile, termen care a expirat la data de 24 ianuarie 2016, însă somația a rămas fără efect.

În aceste condiții, lichidatorul FPC „M.C.U.-Conservice” SRL consideră că este pe deplin îndreptățit de a recurge la procedura popririi.

La fel, se invocă că lichidatorul a calculat și dobînda de întîrziere din cauza neonorării de către ÎI „Mînăscurtă Constantin” a prevederilor legislației în vigoare pentru perioada 25 ianuarie 2016-18 februarie 2016 în mărime de 2 719,56 lei.

Cu referire la prevederile art. 514 și 572 Cod civil, afirmă că ÎI „Mînăscurtă Constantin” nu și-a onorat obligațiile contractuale, evident fiind deja în întîrziere, afectînd creditorul FPC „M.C.U.-Conservice” SRL în procedura simplificată de faliment în drepturile rezultate din execuția raportului obligațional și anume prin efectul actului de a dobîndi mijloace financiare cărora contractul le-a dat naștere.

Solicită lichidatorul FPC „M.C.U.-Conservice” SRL, Selevestru Irina, validarea popririi instituite în privința terțului poprit ÎI „Mînăscurtă Constantin” cu încasarea de la ÎI „Mînăscurtă Constantin” în masa debitoare a FPC „M.C.U.-Conservice” SRL a datoriei în mărime de 139 317,65 lei și a dobînzii de întîrziere în mărime de 2 719,56 lei. Totodată, a solicitat încasarea din contul ÎI „Mînăscurtă Constantin” în beneficiul bugetului de stat, taxa de stat în mărime de 4 261,11 lei.

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 26 aprilie 2016, a fost admisă cererea lichidatorului FPC „M.C.U.-Conservice” SRL de validare a popririi, validată poprirea sumei în mărime de 142 037,21 lei și taxa de stat în mărime de 2 261,11 lei și încasat din contul terțului poprit ÎI „Mînăscurtă Constantin” în masa debitoare a FPC „M.C.U.-Conservice” SRL, datoria în sumă de 142 037,21 lei, precum și în beneficiul bugetului de stat taxa de stat în mărime de 4 261,11 lei.

La 24 mai 2016, ÎI „Mînăscurtă Constantin”, reprezentat de avocatul Dodon Ion a declarat recurs împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd repunerea în termen de declarare a recursului, admiterea recursului, casarea hotărîrii contestate cu pronunțarea unei noi hotărîri cu privire la respingerea cererii de validare a popririi înființate de lichidatorul FPC „M.C.U.-Conservice” SRL față de terțul poprit ÎI „Mînăscurtă Constantin”, cu desființarea popririi.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu hotărîrea primei instanțe, considerînd-o ilegală și neîntemeiată.

Sușține că între FPC „M.C.U.-Conservice” SRL și ÎI „Mînăscurtă Constantin” pe parcursul anilor 2010-2011 au fost încheiate mai multe acte juridice.

Astfel, pe parcursul anului 2010 între părți au fost încheiate și executate următoarele tranzacții: pe de o parte, conform facturii fiscale SW1134218 din 18 februarie 2010, FPC „M.C.U.-Conservice” SRL a executat în beneficiul ÎI „Mînăscurtă Constantin” lucrări de reparație în mărime de 69 819,97 lei, inclusiv TVA; Conform facturii fiscale SW1134217 din 22 februarie 2010, FPC „M.C.U.-Conservice” SRL a executat în beneficiul ÎI „Mînăscurtă Constantin” lucrări de reparație în mărime de 7 822,80 lei, inclusiv TVA.

Menționează că în total, pe parcursul anului 2010, FPC „M.C.U.-Conservice” SRL a executat în beneficiul ÎI „Mînăscurtă Constantin” lucrări de reparație în mărime de 77 642,77 lei, inclusiv TVA.

Pe de altă parte, invocă că conform facturii fiscale RU3260943 din 30 martie 2010, ÎI „Mînăscurtă Constantin” a livrat către FPC „M.C.U.-Conservice” SRL mărfuri în sumă de 191 770,0 lei, inclusiv TVA; Conform facturii fiscale RU3260944 din 30 martie 2010, ÎI „Mînăscurtă Constantin” a livrat către FPC „M.C.U.-Conservice” SRL mărfuri în sumă de 54 956,60 lei, inclusiv TVA; Conform facturii fiscale RU3260945 din 30 martie 2010, „Mînăscurtă Constantin” a livrat către FPC „M.C.U.-Conservice” SRL mărfuri în sumă de 74 805,93 lei, inclusiv TVA; Conform facturii de expediție ET031482 din 27 martie 2010, ÎI „Mînăscurtă Constantin” a livrat către FPC „M.C.U.-Conservice” SRL mărfuri în sumă de 140 092,75 lei.

Remarcă că în total, pe parcursul anului 2010, ÎI „Mînăscurtă Constantin” a livrat către FPC „M.C.U.-Conservice” SRL mărfuri în sumă de 289 032,28 lei.

Astfel, indică că la situația din 31 decembrie 2010 suma datoriei FPC „M.C.U.-Conservice” SRL către ÎI „Mînăscurtă Constantin” constituie diferența dintre valoarea mărfurilor livrate de ÎI „Mînăscurtă Constantin” și valoarea lucrărilor prestate de către FPC „M.C.U.-Conservice” SRL în mărime de 211 389,51 lei (289032,28 lei - 77642,77 lei = 211389,51 lei), fapt care se atestă și prin actul de verificare reciprocă pe anul 2010.

La fel, invocă că în anul 2011, FPC „M.C.U.-Conservice” SRL a executat în beneficiul ÎI „Mînăscurtă Constantin” lucrări în valoare de 139 317,05 lei. Astfel, datoria FPC „M.C.U.-Conservice” SRL față de ÎI „Mînăscurtă Constantin” s-a redus cu 139 317,05 lei și anume: de la 211 389,51 lei la 72 072,46 lei.

Relatează că în cererea de validare a popririi înaintată de lichidatorul Selevestru Irina se ea în calcul doar situația anilor 2011-2015, deși, după anul 2011 nu au avut loc careva relații comerciale dintre FPC „M.C.U.-Conservice” SRL și ÎI „Mînăscurtă Constantin” și fără a ține cont de faptul că la situația 31 decembrie 2010 exista o datorie a FPC „M.C.U.-Conservice” SRL către ÎI „Mînăscurtă Constantin” în valoare de 211 389,51 lei și care parțial a fost compensată prin efectuarea lucrărilor în valoare de 139 317,05 lei.

Consideră că temei pentru încasarea de la ÎI „Mînăscurtă Constantin” a sumei de 139 317,05 lei în masa debitoare a FPC „M.C.U.-Conservice” SRL nu este, deoarece această sumă a compensat o parte a datoriei ultimei către ÎI „Mînăscurtă Constantin”.

Totodată, invocă că deși, pretenția față de terțul poprit este neîntemeiată, a invocat în prima instanță și scurgerea termenului de prescripție, fapt la care Curtea de Apel Chișinău nu a răspuns nici într-un fel în hotărîrea adoptată. Consideră și acest argument invocat ca fiind întemeiat, deoarece la data expedierii somației de poprire de către lichidatorul Selevestru Irina și anume la 14 ianuarie 2016, deja expiraseră mai mult de 3 ani din momentul efectuării tranzacției a cărei valoare se cerere a fi încasată de la ÎI „Mînăscurtă Constantin”.

De asemenea, consideră că prima instanță nu și-a motivat suficient hotărîrea adoptată și nu s-a expus asupra unor elemente esențiale ale cauzei care se referă la tardivitatea și netemeinicia pretențiilor înaintate.

Concomitent, cu referire la prevederile art.8 din Legea insolvenței și art. 116 alin.(1,3,4) CPC, susține că nu a fost prezent la examinarea cauzei în fond de prima instanță, iar la 13 mai 2016 adresîndu-se în instanța pentru a afla despre hotărîrea adoptată, la aceeași dată a recepționat hotărîre contestată, fapt pentru care administratorul Mînăscurtă Constantin a semnat pe fișa dosarului respectiv. Astfel,

din motiv că nu a cunoscut despre existența hotărârii contestate pînă la 13 mai 2016 și nu a cunoscut nici dispozitivul nici motivele hotărârii pronunțate, consideră că este îndreptățit să solicite repunerea în termenul de declarare a recursului împotriva hotărârii prime instanțe.

La 11 iulie 2016, lichidatorul FPC „M.C.U.-Conservice” STL în procedura simplificată a falimentului, Selevestru Irina, a depus referința la recursul declarat, în care a invocat caracterul neîntemeiat al acestuia și a solicitat respingerea lui ca fiind depus tardiv.

Conform art. 8 alin. (1) al Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, hotărârile și încheierile instanței de insolvență pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Din materialele dosarului rezultă că hotărîrea recurată a fost emisă și pronunțată în lipsa reprezentantului ÎI „Mînăscurtă Constantin”, iar ultimul insistă că copia hotărîrii a fost recepționată, contra semnătură la 13 mai 2016, fapt care se atestă și prin recipisa întocmită în acest sens (f.d. 30).

Alte date care ar atesta contrariu la materialele cauzei lipsesc.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 24 mai 2016 în termen.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa hotărîrea instanței de insolvență și a restitui pricina spre rejudecare în instanța de insolvență din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum rezultă din materialele pricinii, lichidatorul FPC „M.C.U.-Conservice” SRL, Selevestru Irina a înaintat instanței de insolvență o cerere împotriva terțului poprit ÎI „Mînăscurtă Constantin” prin care a solicitat validarea popririi cu încasarea de la terțul poprit în masa debitoare a FPC „M.C.U.-Conservice” SRL a datoriei în suma totală de 142 037,21 lei, dintre care datoria de bază constituind 139 317,65 lei și dobînda de întârziere – 2 719,56 lei, solicitînd concomitent și încasarea taxei de stat în contul statului.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, Curtea de Apel Chișinău a ajuns la concluzia temeiniciei cererii cu privire la validarea popririi, dispunînd validarea popririi în sumă de 142 037,21 lei și a taxei de stat în sumă de 2 261,11 lei, încasînd din contul terțului poprit ÎI „Mînăscurtă Constantin” în masa debitoare a FPC „M.C.U.-Conservice” SRL, datoria în sumă de 142 037,21 lei, precum și în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 4 261,11 lei.

Instanța de recurs constată că hotărîrea dată de instanța de insolvență este una pripită, fiind emisă fără a fi dată o apreciere corespunzătoare cererii supuse examinării în raport cu circumstanțele pricinii, probele prezentate și prevederilor legale aplicabile la caz.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs reține prevederile art. 2 al Legii insolvenței, potrivit căruia poprirea, constituie procedura prin care administratorul insolvenței/lichidatorul urmărește bunurile sau sumele datorate debitorului de către o a treia persoană.

Totodată, se va reține că conform dispozițiilor art. 1 alin. (4) din Legea insolvenței, procesul de insolvență se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Potrivit dispozițiilor art. 126 alin. (1) și (11) al Legii insolvenței, sunt supuse urmăririi silite prin poprire mijloacele bănești în numerar și fără numerar, în monedă națională și în valută străină, titlurile de valoare, alte bunuri mobile corporale care sunt datorate debitorului ori sunt deținute în numele său de un terț sau pe care acesta din urmă le va datora în viitor în temeiul unor raporturi juridice existente. De asemenea, pot fi poprite bunurile mobile corporale ale debitorului deținute de un terț în numele lui și creanța cu termen ori sub condiție. În acest caz, poprirea nu va putea fi executată decât după ajungerea la termen ori de la data îndeplinirii condiției. Dacă din probele administrate rezultă că terțul poprit îi datorează sume de bani debitorului, instanța de insolvență va adopta o hotărâre de validare a popririi, prin care va încasa de la terțul poprit suma datorată debitorului, iar în caz contrar, va decide desființarea popririi. Poprirea înființată asupra unei creanțe cu termen sau sub condiție poate fi validată, dar hotărârea nu poate fi executată decât după ajungerea creanței la termen sau la data îndeplinirii condiției, după caz. Dacă sumele sunt datorate periodic, poprirea se validează atât pentru sumele ajunse la scadență, cât și pentru cele care vor fi scadente, în ultimul caz validarea producându-și efectele numai la data când sumele devin scadente

Din conținutul normei enunțate este de înțeles că sunt supuse urmăririi silite prin poprire mijloacele bănești care sunt datorate debitorului în temeiul unor raporturi juridice existente. Totodată, Legea insolvenței obligă debitorul, care înaintează cerere de validare a popririi, de a face dovada existenței creanței pe care o are împotriva terțului poprit.

La caz, instanța de recurs remarcă că, contrar dispozițiilor legale menționate, instanța de insolvență, adoptând hotărârea contestată, a conchis de a valida poprirea și de a încasa din contul terțului poprit ÎI „Mînăscuță Constantin” în masa debitoare a FPC „M.C.U.-Conservice” SRL, datorata în sumă de 142 037,21 lei, fără a elucida pe deplin circumstanțele cauzei și fără a constata cu certitudine existența creanței pe care ultimul o are împotriva terțului poprit.

Astfel, se constată absolut neclară reținerea instanței de insolvență precum că creanța ÎI „Mînăscuță Constantin” față de FPC „M.C.U.-Conservice” SRL în mărime de 139 317,65 lei se confirmă prin factura fiscală seria JJ nr.0252002 din 29 aprilie 2011.

Mai mult, lichidatorul FPC „M.C.U.-Conservice” SRL nici în somația de poprire și nici în cererea de validare a popririi nu a indicat concret din ce rezultă și din ce este formată suma de 139 317,65 lei, indicând doar că în urma analizei activității economice a debitorului s-a stabilit că ÎI „Mînăscuță Constantin” înregistrează față de FPC „M.C.U.-Conservice” SRL o datorie în mărime de 139 317,65 lei, care urma a fi achitată în contul ultimei în temeiul facturii seria JJ nr.0252002 din 29 aprilie 2011.

În timp ce recurentul ÎI „Mînăscurtă Constantin”, deși recunoaște existența relațiilor comerciale între FPC „M.C.U.-Conservice” SRL și ÎI „Mînăscurtă Constantin” pe parcursul anilor 2010-2011, însă insistă că nu are datoriile față de FPC „M.C.U.-Conservice” SRL, din contra, susținînd că ultima îi datorează suma de 72 072,46 lei pentru mărfurile livrate.

În această ordine de idei instanța de recurs reține că instanța de insolabilitate era obligată să stabilească cu certitudine existența raporturilor juridice între FPC „M.C.U.-Conservice” SRL și ÎI „Mînăscurtă Constantin”, ca urmare și existența creanței pe care o pretinde FPC „M.C.U.-Conservice” SRL, ținîndu-se cont în acest sens de toate facturile existente între FPC „M.C.U.-Conservice” SRL și ÎI „Mînăscurtă Constantin”, precum și de acte de verificare a decontărilor reciproce, semnate de ambele părți pentru perioada anilor 2010 și 2011.

Or, este evident că constatările instanței de insolabilitate nu conțin o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, astfel instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Concomitent, instanța de recurs constată că în afară de netemeinicia cererii de validarea a popririi, ÎI „Mînăscurtă Constantin” prin referința depusă în prima instanță a invocat și scurgerea termenului de prescripție prevăzut de art. 267 alin. (1) Cod civil, susținînd că la data expedierii somației de poprire de către lichidatorul deja expiraseră mai mult de 3 ani din momentul efectuării tranzacției a cărei valoare se cere a fi încasată de la ÎI „Mînăscurtă Constantin”.

Cu toate acestea, instanța de insolabilitate, a omis să se expună asupra temeiurilor invocate de terțul poprit, soluționînd pricina în fond, fără a se expune asupra celor invocate de ultimul în susținerea poziției sale, deși, instanța era obligată să se expună asupra tuturor motivelor invocate de atît de lichidatorul cît și de terțul poprit, remarcă sugerată și de Convenția Curții Europene.

În această ordine de idei, Colegiul notează că instanța de insolabilitate urmează a se expune asupra cererii de validare a popririi, rezultînd și din prevederile art. 267 Cod civil, or, omiterea nejustificată a acestui termen nu este opozabilă terțului poprit.

Totodată, instanța de recurs găsește neîntemeiată afirmația lichidatorului FPC „M.C.U.-Conservice” SRL precum că recurentul a depus cererea de recurs cu omiterea nejustificată a termenului de depunere a recursului.

Or, pe lîngă faptul că hotărîrea contestată a fost pronunțată în lipsa recurentului, fapt ce rezultă din procesul-verbal al ședinței instanței de insolabilitate din 26 aprilie 2016, la materialele cauzei lipsesc înscrisuri care ar confirma citarea legală a acestuia pentru ședința de judecată din 26 aprilie 2016 sau expedierea în adresa ultimului a copiei hotărîrii motivate, pe cînd potrivit datelor ce se conțin la materialele cauzei se atestă că Mînăscurtă Constantin a făcut cunoștință cu conținutul hotărîrii contestate doar la data de 13 mai 2016.

Respectiv, recurentul declarînd recursul la 24 mai 2016, s-a conformat prevederilor art. 8 alin.(1) al Legii insolabilității, care stabilește că hotărârile și încheierile instanței de insolabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege

Pentru observații arătate mai sus, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, a casa hotărârea instanței de insolabilitate și a remite pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău ca instanță de insolabilitate.

Prin prisma prevederilor art. 5 alin. (9) Legea insolabilității, se va reține că în cazul casării unei hotărâri a instanței de insolabilitate, cu remiterea cauzei la rejudecare, rejudecarea se va face de alt complet al instanței de insolabilitate (alt judecător).

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursul declarat de Întreprinzător Individual „Mînăscurtă Constantin”, reprezentat de avocatul Ion Dodon.

Se casează hotărârea Curții de Apel Chișinău din 26 aprilie 2016, în pricina civilă la cererea lichidatorului Firmei de Producție și Comerț „M.C.U.- Conservice” Societate cu Răspundere Limitată, Selevestru Irina cu privire la validarea popririi cu încasarea sumei de la terțul poprit Întreprinzător Individual „Mînăscurtă Constantin”, cu remiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Valentina Clevadî

Ala Cobăneanu

Oleg Sternioală

Tamara Chișca-Doneva